

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПА М ' Я Т К А

**ПОЛІЦЕЙСЬКОМУ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ
ПІД ЧАС КАРАНТИНУ**

Дніпро
2020

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Фоменко А.Є. – ректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, полковник поліції, заслужений юрист України;

Бахчев К.В. – декан факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, полковник поліції;

Бочковий О.В. – завідувач ННЛ з дослідження проблем превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, майор поліції;

Покайчук В.Я. – завідувач кафедри ТСП факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції;

Поливанюк В.Д. – доцент кафедри ТСП факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції.

ЗМІСТ

- 1. Обмеження та заборони, які діють під час карантину ... 5**
- 2. Тактичні особливості перевірки документів особи
та комунікації поліцейського 15**
- 3. Нормативно-правова характеристика
та порядок складання адміністративних протоколів
за ст. 44-3 КУпАП 25**

1. Обмеження та заборони, які діють під час карантину

Постановою Кабінету Міністрів України від **20 травня 2020 р. № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів»** встановлено, що з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – COVID-19), з 22 травня 2020 р. до 22 червня 2020 р. із урахуванням епідемічної ситуації в регіоні продовжується на всій території України дія карантину, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”.

Порушення карантину тягне відповідальність за статтею **44-3 КУпАП «Порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними захворюваннями, – тягне за собою накладення штрафу на громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, на посадових осіб – у розмірі від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».**

На період дії карантину забороняється:

1) перебування в громадських будинках і спорудах, громадському транспорті без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно;

2) перебування на вулицях без документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство чи її спеціальний статус;

3) самовільно залишати місця самоізоляції, обсервації;

4) відвідування закладів освіти її здобувачами, крім участі у пробному зовнішньому незалежному оцінюванні, державній підсумковій атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання, вступних випробуваннях, єдиному вступному іспиті з

іноземної мови, єдиному фаховому вступному випробуванні, атестації у формі тестових екзаменів ліцензійних інтегрованих іспитів “КРОК”, а також здійснення підтвердження кваліфікації моряків, проведення підготовки моряків, членів екіпажів торговельних суден, у тому числі тих, що здійснюють плавання внутрішніми водними шляхами України, та проведення підготовки судноводіїв малих/маломірних суден;

5) проведення масових (культурних, розважальних, спортивних, соціальних, релігійних, рекламних та інших) заходів з кількістю учасників більше ніж 10 осіб, крім заходів, необхідних для забезпечення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, навчально-тренувальних зборів спортсменів національних збірних команд України з олімпійських, неолімпійських, національних видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю, навчально-тренувального процесу спортсменів командних ігрових видів спорту професійних спортивних клубів;

б) робота закладів громадського харчування (ресторанів, кафе тощо), торговельно-розважальних центрів (крім розміщених у них магазинів), діяльність закладів, що надають послуги з розміщення, закладів розважальної діяльності, фітнес-центрів, закладів культури, **крім:**

- діяльності з надання послуг громадського харчування на відкритих (літніх) майданчиках, у тому числі під тентами, на верандах, за умови дотримання відстані не менш як 1,5 метра між місцями для сидіння за сусідніми столами та розміщення не більш як чотирьох клієнтів за одним столом (без урахування дітей віком до 14 років), діяльності з надання послуг із здійсненням адресної доставки замовлень та замовлень на винос за умови, що суб'єкт господарювання, який провадить таку діяльність, є оператором ринку харчових продуктів відповідно до Закону України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”, та за умови забезпечення персоналу засобами індивідуального захисту (зокрема захист обличчя, очей, рук) і використання відвідувачами, крім часу приймання їжі, респіраторів або захисних масок, у тому числі виготовлених самостійно;

- діяльності закладів, які надають послуги з розміщення, в яких проживають медичні працівники та особи в обсервації, а також інші особи відповідно до рішення Державної комісії з питань

техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

- діяльності музеїв, музеїв просто неба та історико-культурних заповідників відповідно до подання керівника закладу культури та за рішенням власника (органу управління) без безпосереднього прийому відвідувачів та за умови забезпечення персоналу респіраторами або захисними масками, у тому числі виготовленими самостійно. За рішенням власника (органу управління) дозволяється прийом відвідувачів за умови забезпечення персоналу засобами індивідуального захисту (захист обличчя, очей, рук) та використання відвідувачами респіраторів без клапанів видиху або захисних масок, у тому числі виготовлених самостійно;

- роботи суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом аудіовізуальних творів, зокрема здійснення кіно- та відеозйомки на відкритому повітрі, у транспортних засобах, житлових будинках, спорудах, приміщеннях (у тому числі приміщеннях, призначених для зйомки аудіовізуальних творів (студії, павільйони), за умови обмеження кількості осіб, які здійснюють кіно- та відеозйомку в одному місці, не більше 50 осіб, обмеження доступу до місця зйомки (знімального майданчика) сторонніх осіб та використання персоналом, залученим до виробництва аудіовізуального твору, респіраторів або захисних масок, у тому числі виготовлених самостійно;

- проведення у театрах, цирках, концертних організаціях, художніх (мистецьких) колективах за рішенням органів управління репетицій, тренувань та інших заходів, які не передбачають одночасного зібрання великої кількості осіб (до 50 осіб), без глядачів за умови використання учасниками засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, у тому числі виготовлених самостійно;

7) здійснення регулярних та нерегулярних перевезень пасажирів автомобільним транспортом у міському, приміському, міжміському, внутрішньообласному та міжобласному сполученні, зокрема пасажирські перевезення на міських автобусних маршрутах у режимі маршрутного таксі, крім перевезення:

- легковими автомобілями з кількістю пасажирів, включаючи водія, до п'яти осіб без урахування осіб віком до 14 років або більшою кількістю пасажирів за умови, що вони є членами однієї сім'ї;

- службовими та/або орендованими автомобільними транспортними засобами працівників підприємств, закладів та установ незалежно від форми власності, які забезпечують охорону здоров'я, продовольче забезпечення, урядування та надання найважливіших державних послуг, енергозабезпечення, водозабезпечення, зв'язок та комунікації, фінансові та банківські послуги, функціонування інфраструктури транспортного забезпечення, сфери оборони, правопорядку та цивільного захисту, суб'єктів господарювання, які мають безперервний промисловий цикл, за умови забезпечення водіїв засобами індивідуального захисту, зокрема респіраторами або захисними масками, у тому числі виготовленими самостійно, та використання таких засобів індивідуального захисту пасажирами під час перевезення, в межах кількості місць для сидіння, передбаченої технічною характеристикою транспортного засобу або визначеної в реєстраційних документах на цей транспортний засіб, за умови інформування органів Національної поліції про здійснення перевезення;

- працівників закладів та установ незалежно від форми власності, які забезпечують охорону здоров'я, продовольче забезпечення, урядування та надання найважливіших державних послуг, енергозабезпечення, водозабезпечення, зв'язок та комунікації, фінансові та банківські послуги, функціонування інфраструктури транспортного забезпечення, сфери оборони, правопорядку та цивільного захисту, осіб, які виявили бажання бути донорами крові та (або) її компонентів, на підставі посвідчення донора крові та (або) її компонентів або на підставі довідки, що видається донору за місцем медичного обстеження чи давання крові та (або) її компонентів, суб'єктів господарювання, які мають безперервний промисловий цикл, за умови забезпечення водіїв засобами індивідуального захисту, зокрема респіраторами або захисними масками, у тому числі виготовленими самостійно, та використання таких засобів індивідуального захисту пасажирами під час перевезення, в межах кількості місць для сидіння, передбаченої технічною характеристикою транспортного засобу або визначеної в реєстраційних документах на цей транспортний засіб, а також дотримання відповідних санітарних та протиепідемічних заходів в міському електричному (трамвай,

тролейбус) та автомобільному транспортному засобі, що здійснює регулярні пасажирські перевезення на міських маршрутах;

8) здійснення перевезень пасажирів метрополітенами м.м. Києва, Харкова і Дніпра;

9) здійснення перевезень пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення (приміському, міському, регіональному та дальньому). Дозволяється здійснення акціонерним товариством “Українська залізниця” окремих пасажирських рейсів у внутрішньому залізничному сполученні, рішення щодо яких приймається в кожному окремому випадку за погодженням з Міністерством інфраструктури, а також окремих пасажирських рейсів у міжнародному залізничному сполученні, рішення щодо яких приймається в кожному окремому випадку за погодженням з Міністерством інфраструктури, Міністерством закордонних справ та Адміністрацією Державної прикордонної служби.

На період дії карантину тимчасово дозволяється:

1) відповідно до підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 13 квітня 2020 р. № 555-ІХ “Про внесення змін до Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб” щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)” обробка (в тому числі обмін інформацією в порядку, визначеному цією постановою) персональних даних осіб, визначених цією постановою як таких, що підлягають самоізоляції або обсервації, зокрема:

- Національній поліції, Національній гвардії – щодо прізвища, імені, по батькові особи, дати народження, визначеного особою місця самоізоляції, місця реєстрації, місця фактичного проживання особи, інформації про засоби зв'язку (номер телефону) з метою здійснення поточного контролю за дотриманням режиму самоізоляції та щодо осіб, які порушили правила щодо карантину, санітарно-гігієнічні, санітарно-протиепідемічні правила і норми, визначені цією постановою.

Алгоритм дій поліцейського у разі виявлення адміністративних правопорушень за ст. 44-3 КУпАП

Оскільки працівники поліції не наділені повноваженнями приймати рішення щодо притягнення до відповідальності за ст. 44-3 КУпАП але у разі виявлення правопорушення зобов'язані відреагувати та скласти протокол про адміністративне правопорушення. Їх дії мають бути такі:

довести особі (особам), сутність вчинюваного адміністративного правопорушення з посиланням на ст. 44-3 КУпАП та постанову КМУ № 392, запропонувати особисто ознайомитись з нормативно-правовими актами відсканувавши QR-код;

з метою уникнення конфронтації та конфліктних ситуацій, а також для недопущення суспільного резонансу в частині протистояння поліції та суспільства, запропонувати особі самостійно припинити правопорушення;

припинити протиправну діяльність (вжити заходів щодо унеможливлення продовження порушником вчинення протиправного діяння) – п.3 ч. 1 ст.23 Закону «Про Національну поліцію» (далі-Закон);

здійснити перевірку документів, що посвідчують особу, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення (п.2 ч.1 ст. 32 Закону);

обмежити особам доступ до визначеної території або об'єктів з метою **збереження** та фіксації слідів правопорушення (ч.1 ст. 36 Закону);

виявити та залучити свідків правопорушення, в тому числі шляхом зупинки транспортного засобу (п.5,6 ч.1 ст. 35 Закону);

скласти протокол про адміністративне правопорушення заповнивши усі необхідні поля та графи

Протоколи про адміністративні правопорушення, оформлені поліцейськими за статтю 44-3 КУпАП разом з матеріалами справи, протягом однієї доби надсилаються до підрозділів адміністративної практики (або особам ,які виконують такі обов'язки) для подальшої реєстрації та опрацювання.

Алгоритм дій працівника МВС з числа поліцейських (курсанта) у разі виявлення адміністративних правопорушень за ст. 44-3 КУпАП

Відряджені для сприяння територіальним органам поліції працівники МВС з числа поліцейських (курсанти) не є носіями адміністративних юрисдикційних повноважень щодо оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення за ст. 44-3 КУпАП але у разі виявлення правопорушення зобов'язані відреагувати. Їх дії мають бути такі:

негайно повідомити старшого наряду, який уповноважений оформляти матеріали про адміністративні правопорушення, про виявлене порушення правопорядку;

довести особі (особам), сутність вчинюваного адміністративного правопорушення з посиланням на ст. 44-3 КУпАП та постанову КМУ № 392, запропонувати особисто ознайомитись з нормативно-правовими актами відсканувавши QR-код;

з метою уникнення конфронтації та конфліктних ситуацій, а також для недопущення суспільного резонансу в частині протистояння поліції та суспільства, запропонувати особі самостійно припинити правопорушення;

припинити протиправну діяльність (вжити заходів щодо унеможливлення продовження порушником вчинення протиправного діяння) – п.3 ч. 1 ст. 23 Закону «Про Національну поліцію» (далі-Закон);

здійснити перевірку документів, що посвідчують особу, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення (п.2 ч.1 ст. 32 Закону);

у разі виникнення **конфліктної ситуації** негайно повідомити старшого наряду та/або повідомити чергову частину базового територіального органу поліції щодо необхідності підкріплення та відповідного реагування й діяти відповідно до наданих інструкцій, в межах чинного законодавства

обмежити особам доступ до визначеної території або об'єктів з метою збереження та фіксації слідів правопорушення (ч.1 ст. 36 Закону);

виявити та залучити свідків правопорушення (п.5,6 ч.1 ст. 35 Закону);

не вступаючи у полеміку з правопорушниками та іншими особами здійснити фіксацію усіма можливими засобами фактичних даних, які доводять протиправну поведінку (фото-, відео засоби, смартфон, боді-камера тощо);

виконувати доручення старшого наряду щодо реагування на правопорушення, здійснювати інші заходи, передбачені чинним законодавством для підтримання правопорядку.

!!! ВАЖЛИВО!!!

Дотримання правопорядку під час карантину відноситься до превентивних заходів, що вводяться для забезпечення стримування захворюваності серед населення. Тому основною функцією працівників поліції є не покарання порушників, а забезпечення правопорядку та **недопущення порушення карантинних обмежень**, у тому числі завдяки профілактичній та роз'яснювальній роботі серед населення.

Таким чином, з метою недопущення формування негативного ставлення до працівників поліції – **уникати конфліктних ситуацій та дискусій** щодо політичної ситуації в країні або інших питань, що не пов'язані з виконанням службового обов'язку поліцейськими. У разі фіксації дій працівника поліції сторонніми особами або порушниками правопорядку на засоби фото-, відеозйомки вести себе стримано, чітко та рішуче слідувати запропонованому алгоритму. У разі, коли є сумніви у законності дій старшого наряду, повідомляти чергову частину базового органу поліції та діяти відповідно до наданих інструкцій.

Наприклад, під час охорони публічного порядку (у межах залучення як приданих сил до охорони публічного порядку під час введення антикарантинних заходів на підставі спільного наказу

ДДУВС та ГУ НП в Дніпропетровській області) у м. Дніпро наряд поліції у складі офіцера поліції та двох курсантів, підійшли до групи людей (більше 10 осіб), які, порушуючи карантинні обмеження, знаходились у громадському місці (міському парку відпочинку) та влаштували святкування з нагоди створення громадської організації. На зауваження з приводу порушення законодавства та пропозиції припинити протиправну поведінку, активні учасники заходу, які представились керівниками громадської організації, почали пояснювати поліцейським законодавство, яке, з їх слів, не забороняє такі зібрання, мотивуючись не станом їх діяльності, яка може значно негативно вплинути на карантинну ситуацію та сприяти поширенню вірусного захворювання та привести до тяжких наслідків, а доводили поліцейським прогалини законодавства (з їх слів), які дозволяють їм порушувати встановлені обмеження, таким чином втягнувши поліцейських у необхідність коментувати законність карантинних обмежень, що очевидно ніяким чином не входить до їх компетенції. Як висновок, поліцейські втягнули себе в правничу дискусію з політичним присмаком, що є недопустимим. У той же час, їх дії повинні були зводитись до того, щоб уточнити свій статус, реалізація якого дозволяє їм контролювати дотримання законів та підзаконних НПА у сфері правопорядку, а не їх тлумачення, а також пояснити іншій стороні, що **законодавством України визначено механізми оскарження рішень органів влади, якщо, на їх думку, вони порушують права та свободи громадян, зокрема право звернення з адміністративним позовом до суду.** На цьому повноваження поліцейського в цій сфері є обмеженими і носять переважно профілактичний характер.

Таким чином, поліцейські, у даному випадку, повинні були повідомити громадян про сутність вчинюваного ними правопорушення і, враховуючи кількість осіб та їх настрої, негайно повідомити старшого патруля та/або чергову частину базового територіального органу поліції щодо необхідності підкріплення та відповідного реагування й діяти відповідно до наданих інструкцій у межах чинного законодавства, фіксуючи протиправну поведінку осіб на доступні засоби (смартфони). Дочекавшись підкріплення, виконувати вказівки старшого щодо оформлення матеріалів адміністративного провадження відносно вказаних осіб.

2. Тактичні особливості перевірки документів особи та комунікації поліцейського

2.1. Тактичні особливості перевірки документів особи

Перевірка документів особи відноситься до групи превентивних поліцейських заходів. Так, відповідно до ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію» поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у таких випадках:

якщо особа має зовнішні ознаки, схожі на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку або безвісно зниклої особи;

якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;

якщо особа перебуває на території чи об'єкті зі спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;

якщо в особі є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;

якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;

якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

При перевірці документів у особи працівник поліції:

– зобов'язаний привітатися з громадянином, після чого, приклавши руку до головного убору, назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу громадянина службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією. При цьому поліцейський повинен утримувати посвідчення в своїх руках;

– звертатися до громадянина з повагою на «Ви», свої вимоги і

зауваження викладати в переконливій формі;

– при перевірці документів необхідно поводитися з ними акуратно, не слинити пальці, не загинати сторінок, не робити ніяких поміток на сторінках документа. Якщо на вулиці опади, перевірку треба проводити, вживши заходів, які не зіпсують інформацію, яка міститься в документах (зайти під накриття, користуватись парасолею тощо)

– поліцейський повинен звертати увагу на правильність заповнення відповідних реквізитів документа. Звернути увагу на відповідність наявної в документі фотокартки особи громадянина, правильність заповнення усіх реквізитів, на цілісність захисної сітки документа, строк його дії, наявність відмітки про реєстрацію місця проживання (перебування) громадянина.

– у ході перевірки поліцейський може ставити власнику документа контрольні питання, звіряючи відповіді з даними документа, що підтверджує його особу. Якщо відповіді неправильні або виявлені підробки, правопорушнику пропонується продовжити перевірку у відділі (відділенні) поліції, а також надати пояснення щодо виявлених фактів.

Перевірку доцільно проводити на деякій відстані від сторонніх громадян. У разі, якщо під час передачі документів особа випустила їх з рук і вони впали на землю, поліцейський повинен запропонувати громадянину підняти їх і передати йому. При цьому сам поліцейський повинен відступити крок назад і вжити застережних заходів від можливої атаки з боку громадянина.

2.2. Тактичні особливості комунікації поліцейського

Поліцейський повинен зберігати впевненість у собі, чітко виконувати службові обов'язки та рекомендації без проявів авторитарності, грубості, роздратування і суто формальних підходів до подолання та вирішення конфліктів, що виникають.

Мова поліцейського повинна відповідати таким вимогам:

– бути змістовною, свідчити про глибоке знання того, про що говориться;

– бути правильною (граматично і лексично), відповідати вимогам офіційно-ділового стилю спілкування;

– бути точною, ясною, лаконічною і зрозумілою;
– бути виразною (під час розмови з громадянами поліцейський повинен ретельно підбирати слова, приховувати їх психологічний вплив);

– міміка і жести повинні бути стриманими, чіткими, скупими, ненав'язливими і відповідати змісту мови.

Зовнішній вигляд поліцейського (однострій, зачіска, постава, жестикауляція, міміка, манера триматися з іншими людьми тощо) – це своєрідний знак, візитна картка Національної поліції. Зовнішній вигляд поліцейського, по-перше, свідчить про його внутрішню культуру: організованість, зібраність, дисциплінованість, характер і ставлення до своєї професії та оточення; по-друге, викликає довіру в громадян і його колег; по-третє, краса, витонченість і елегантність одягу викликають почуття естетичного задоволення в того, хто її носить, і в тих осіб, з якими цей поліцейський спілкується; по-четверте, справляє спрямований духовний, психологічний і естетично-виховний вплив на людей, які його оточують.

Культура зовнішнього вигляду поліцейського передбачає:

– дотримання однострою;
– носіння орденських колодок, значків, що відзначають заслуги поліцейського;

– підтягнутий вигляд і пряму поставу;

– скромну й акуратну зачіску.

Під час виконання службових обов'язків поліцейський повинен:

неухильно дотримуватися положень Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського;

професійно виконувати свої службові обов'язки, діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією, законами України, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, міжнародними договорами України, а також Правилами етичної поведінки поліцейських;

поважати і не порушувати права та свободи людини, до яких, зокрема, відносяться права: на життя; на повагу до гідності; на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла; на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань; на свободу світогляду і віросповідання; володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності; на мирні зібрання; на свободу пересування, вільний вибір місця проживання; інші права, які передбачені законодавством;

у кожному окремому випадку обирати той захід з-поміж заходів, передбачених законодавством України, застосування якого призведе до настання найменш негативних наслідків:

неухильно дотримуватись антикорупційного законодавства України, обмежень, пов'язаних зі службою в Національній поліції України, визначених Законами України «Про Національну поліцію», «Про запобігання корупції» та іншими актами законодавства України;

виявляти повагу до гідності кожної людини, справедливо та неупереджено ставитися до кожного, незважаючи на расову чи національну приналежність, мову, стать, вік, віросповідання, політичні чи інші переконання, майновий стан, соціальне походження чи статус, освіту, місце проживання, сексуальну орієнтацію або іншу ознаку;

поводитися стримано, доброзичливо, відкрито, уважно і ввічливо, викликаючи в населення повагу до поліції і готовність співпрацювати;

контролювати свою поведінку, почуття та емоції, не дозволяючи особистим симпатіям або антипатіям, неприязні, недоброму настрою або дружнім почуттям впливати на прийняття рішень та службову поведінку;

мати охайний зовнішній вигляд, бути у встановленій формі одягу;

дотримуватися норм ділового мовлення, не допускати використання ненормативної лексики;

зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають подальше виконання обов'язків.

Під час виконання службових обов'язків поліцейському заборонено:

сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;

допускати будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання за мовною або іншими ознаками;

використовувати будь-які предмети, на яких зображена символіка політичних партій, та провадити політичну діяльність, висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень, а також використовувати службові повноваження в політичних або особистих цілях;

розголошувати та використовувати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків, у тому числі після припинення служби в поліції, крім випадків, визначених законом;

знімати з однострою чи приховувати нагрудний знак (жетон), а також будь-яким іншим чином перешкоджати прочитанню інформації на ньому або фіксуванню за допомогою технічних засобів, крім випадків, коли поліцейський виконує службові обов'язки в режимі секретності в установленому законодавством України порядку;

перебувати на службі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння, уживати тютюнові вироби під час безпосереднього виконання службових обов'язків і в невідповідному місці

При взаємодії з громадянами завжди важливо пам'ятати,
що у спілкуванні є **неприпустимими**:

зухвалий тон, грубість, зарозумілість, неввічливий виклад
зауважень;

погрози, вирази і репліки, образливі для людської гідності;

несправедливі дорікання, повчання, висунення
незаслужених звинувачень;

загрозливі жести і знаки, а також інші дії, образливі для
особистості й гідності громадян, визначених законом;

Коли громадянин звертається до поліцейського, його необхідно уважно вислухати, відповісти на поставлене питання або роз'яснити, куди потрібно звертатися. Якщо необхідно, то спокійно, без роздратування повторити відповідь і роз'яснити її суть. Особливий такт і увагу слід приділяти тим, хто виявляє нервозність, острах або збентеження.

Ніколи не варто відповідати різкістю на різкість, брутальністю на брутальність. **Спокійна, тверда і доброзичлива манера спілкування** – найкращий засіб усунення негативної реакції і створення нормальної атмосфери для бесіди.

Під час затримання правопорушника, особливо в присутності громадян, украй важливо, щоб поліцейський виявляв максимальну витримку і спокій, діючи відповідно до ситуації. Застосування в необхідних випадках фізичної сили і використання інших форм примусу не повинно бути демонстративно грубим, брутальним. Якщо поліцейський був вимушений під час затримання застосувати прийоми боротьби або зброю і травмував або поранив правопорушника, він зобов'язаний надати невідкладну домедичну та/або медичну допомогу цій людині.

Нарешті, у разі виникнення потреби щодо застосування адміністративних запобіжних заходів і адміністративних санкцій відносно правопорушників від поліцейського вимагається уміння неупереджено й аргументовано довести їх вину на основі всебічного аналізу ситуації, що склалася, чітко визначити послідовність

подальших дій, а також знайти найефективніші засоби їх реалізації. У звичайних для нарядів Національної поліції умовах дефіциту часу і недостатньої інформації важливо, враховуючи вік, темперамент, рівень розвитку, стать та інші особливості громадян, **дотримуватися наступного порядку спілкування з ними:**

- прикласти руку до головного убору, привітатися і відрекомендуватися, чітко назвавши свою посаду, спеціальне звання, прізвище і назвати причину звернення (зупинки);

- використовуючи загальноприйняті форми ввічливості, попросити пред'явити документи, що засвідчують особу громадянина, реєстраційні або маршрутні документи водіїв;

- на перше прохання громадян пред'явити своє службове посвідчення, не випускаючи його з рук;

- дбайливо взявши пред'явлені документи, установити прізвище, ім'я, по батькові громадянина, водія або власника транспортного засобу і, звертаючись до них на ім'я та по батькові, висловити повторно аргументовану причину звернення;

- надати правопорушнику можливість пояснити свої дії, як в усній, так і в письмовій формі, не перебиваючи його, якщо він не допускає образливих дій;

- спокійно і, по можливості, детально повторити правопорушнику суть допущеного ним порушення, почавши з оцінки дій, факт яких він не заперечує, а також указати на можливі способи поведінки в ситуації, що склалася;

- детально пояснити правопорушнику порядок оскарження дій поліцейського, ухваленого рішення, ознайомити його з постановою (протоколом) і повторити свою посаду, спеціальне звання, прізвище;

- попередити про дотримання публічної безпеки, правил поведінки в публічних місцях, особливості маршруту руху й побажати щасливої дороги.

Особливості реагування на провокаційні дії, а саме:

- ігнорування законних вимог поліцейського;

- відмова від передачі документів у руки поліцейського;

- демонстрація документів здалеку;

- спілкування з поліцейським через штучні перешкоди (паркан, двері, зачинившись у приміщенні тощо);

- підвищений тон розмови, нецензурна лайка, образливі репліки і

невиправдані претензії («Чому звертаєтеся саме до мене?», «Хто ти такий, щоб мене затримувати?», «Що, не вистачає на сьогодні?», «Не з твоїм розумом це вирішувати!» тощо);

- спроби залучити до конфлікту оточуючих;
- викидання документів, грошових купюр у бік поліцейського;
- звинувачення у втраті поліцейським пред'явлених йому документів;
- загрози звернутися до добре знайомих керівників поліції, органів місцевого самоврядування та інших впливових осіб;
- звинувачення поліцейського у порушенні прав людини, законності, норм моралі, у зневазі вельми важливих обставин, демонстрація візитних карток, службових посвідчень;
- вихоплювання з рук поліцейського вилучених документів, протоколів, постанов, а також інші насильницькі дії;
- заява про зникнення грошей, документів і особистих речей тощо.

Як правило, спроби чинити тиск на бурхливо реагуючу людину приводять до ще більшого загострення конфлікту. Відчувши образу або приниження, порушник може втратити здатність об'єктивної оцінки ситуації, починає проявляти агресивність, направляє всі зусилля на пошуки помилок у діях поліцейського. Тому, зіткнувшись з подібною поведінкою, необхідно **діяти енергійно, рішуче, але спокійно, не допускаючи погроз і надавши можливість правопорушнику виговоритися, своєчасно припиняючи вислови і дії, що принижують гідність поліцейського, проявляючи при цьому стриманість.** Доцільно попередити правопорушника про адміністративну і кримінальну відповідальність за злісну непокору законному розпорядженню або вимозі поліцейського, його образу або за опір поліцейському, погрозу насильством, убивством або посяганням на його життя, пославшись на конкретні статті Кодексу України про адміністративні правопорушення і Кримінальний кодекс України.

Стримуючий вплив на правопорушників надає використання бейджів з текстом **«Увага! Ведеться запис розмови»** або **демонстративне включення перед початком бесіди портативного диктофона або відеореєстратора.**

Змінити установку на конфлікт допомагає пропозиція громадянину самому проаналізувати свої дії і зіставити їх з прийнятими розпорядженнями.

Коли правопорушник виявляє незгоду з рішенням поліцейського і вважає його невинуватим або незаконним, можна *звернутися за допомогою до іншого поліцейського, старшого за посадою, званням, а також запропонувати громадянину проїхати в чергову частину найближчого територіального підрозділу Національної поліції* для отримання роз'яснень з приводу дій поліцейського або подачі скарги. По-перше, це дозволяє перервати суперечку на деякий час і дати можливість правопорушнику дещо заспокоїтися. По-друге, оцінка ситуації, що склалася, компетентною особою, що не брала участь у цьому конфлікті спочатку, викликає в нього більше довіри, оскільки не носить різкого емоційного забарвлення.

У процесі діалогу слід враховувати:

- наявність підстав для контакту (повноваження поліцейського, право особи на звернення, «орієнтування» тощо);
- зміни у поведінці особи (правопорушника);
- контакти з ним у минулому, у тому числі із застосуванням до нього заходів примусу;
- наявність даних про вчинення особою правопорушень у минулому;
- факт проведення (непроведення) поверхневої перевірки особи (правопорушника) на предмет носіння зброї тощо;
- наявність у «Контакту» чіткого плану дій та розуміння алгоритму його дії «Прикриттям».

Застосування захисних тактик (тактика самозахисту) ґрунтується на важливості дотримання **ДИСТАНЦІЇ, РІВНОВАГИ та ПИЛЬНОСТІ** під час фактичного контакту із підозрюваним. Сукупність таких заходів отримало назву «Шість правил» пильності:

1. Руки:

- завжди тримайте руки особи (правопорушника) у полі зору, як правило, руками або предметами у руках він може здійснити напад;
- якщо особа тримає руки в кишенях, попросіть її вийняти руки з кишень та тримати їх перед собою;
- пильуйте за руками, доки не будуть застосовані засоби контролю рухливості, які нададуть додаткову перевагу.

Не надавайте команд передавати речі, у тому числі документи у великій кількості, якщо Ви будете змушені тримати їх у руках або не знаєте куди їх покласти чи кому передати.

2. Можлива зброя:

– огляньте співрозмовника та місце навколо Вас на предмет наявності предметів, які можна використати для нанесення Вам ушкоджень;

– не думайте, що певні об'єкти не зможуть бути використані проти Вас;

– остерігайтесь просторого одягу;

– тримайтесь подалі від таких приміщень як кухня, гараж, сарай, тощо.

3. Друзі та знайомі:

– люди, які хочуть втрутитись;

– прибічники або противники;

– члени сім'ї;

– співучасники правопорушення.

4. Шляхи втечі:

– огляньте можливі шляхи втечі;

– ці шляхи повинні бути перевірені при першому наближенні або при розташуванні «Контакту» та «Прикриття».

5. Рівновага:

– огляньте місце на якому Ви розмістилися, на якому ґрунті (крига, сніг);

– уникайте вибоїн, канав, обривів;

– уникайте сходів, рейок, балконів;

– не стійте спиною до смуги руху.

Якщо відбудеться зіткнення, вам необхідно швидко відреагувати та спритно рухатися, у тому числі змінюючи ролі «Контакту» та «Прикриття».

6. Укриття та прикриття (маскування).

Завжди шукайте можливості для використання укриття та світломаскування при наближенні, після контакту, під час контакту, якщо щось змінюється.

3. Нормативно-правова характеристика та порядок складання адміністративних протоколів за ст. 44-3 КУпАП

Запорука уникнення порушень – *чітке слідування стадіям адміністративного провадження.*

Перша стадія: «Порушення справи про адміністративне правопорушення та адміністративне розслідування».

Складання протоколу про адміністративне правопорушення, відповідальність за яке передбачена статтею 44-3 КУпАП. Протокол про адміністративне правопорушення складається відповідно до статті 254 КУпАП та заповнюється на бланку протоколу згідно з додатком 1 до

Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої **наказом МВС від 06 листопада 2015 року № 1376**.

Протокол про адміністративне правопорушення, у разі його оформлення, складається **не пізніше 24 годин** з моменту виявлення особи, яка вчинила правопорушення, у двох примірниках, один із яких під розписку вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності.

При складанні протоколу про адміністративне правопорушення в ньому зазначаються, наступні відомості:

графа *«місце складання протоколу»* – населений пункт або географічна точка;

графа *«посада, найменування органу поліції, звання, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол»* – прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка склала протокол (повністю, без скорочень);

графа *«склав цей протокол про те, що громадянин(ка)»* – прізвище, ім'я та по батькові особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (повністю, без скорочень);

графа *«назва документа, серія, №, ким і коли виданий»* – документ, що посвідчує особу (серія, номер паспорта, дата видачі і назва органу, що його видав, або серія, номер іншого документа, що посвідчує особу, яка вчинила правопорушення (службове чи пенсійне посвідчення, студентський квиток тощо), дата видачі і найменування органу (установи, підприємства, організації), що його видав(ла));

Примітка:

Відповідно до пункту 1 статті 13 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» документами, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України є: а) паспорт громадянина України; б) паспорт громадянина України для виїзду за кордон; в) дипломатичний паспорт України; г) службовий паспорт України; ґ) посвідчення особи моряка; д) посвідчення члена екіпажу; е) посвідчення особи на повернення в

Україну; є) тимчасове посвідчення громадянина України. Також документами, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, є: а) посвідчення водія; б) посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон; в) посвідка на постійне проживання; г) посвідка на тимчасове проживання; ґ) картка мігранта; д) посвідчення біженця; е) проїзний документ біженця; є) посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту; ж) проїзний документ особи, якій надано додатковий захист.

графа **«чи притягався(лася) до адміністративної відповідальності»** – інформація щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності впродовж року (за наявності);

графа **«дата, час, місце вчинення і суть учиненого адміністративного правопорушення»** – суть адміністративного правопорушення (повинна точно відповідати ознакам складу адміністративного правопорушення, зазначеним у статті 44-3 КУпАП з посиланням на пункт постанови КМУ № 392, який порушується дяма особи);

графа **«до протоколу додається»** – пояснення особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, викладені на окремому аркуші, рапорти посадових осіб органів поліції, довідки, акти тощо (у разі складення).

При складанні протоколу про адміністративне правопорушення особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснюються її права, передбачені статтями 55, 56, 59, 63 Конституції України, статтею 268 КУпАП, повідомляється, що справу про адміністративне правопорушення буде розглянуто у строки, визначені статтею 277 КУпАП, про що робиться відмітка та ставиться підпис особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.

Права: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову у справі.

Обов'язки: обов'язкова присутність при розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачених (частиною 1 статті 44, статтями 51, 146, 160, 172-4 – 172-9, 173, 173-2, частиною третьою статті 178, статтями 185, 185-1, статтями 185-7, 187 КУпАП). У разі ухилення від явки на виклик органу Національної поліції або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду таку особу може бути піддано приводу органом Національної поліції. Перелік випадків обов'язкової явки особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, в орган (до посадової особи), яка вирішує справу, є відкритим та може передбачатися іншими Законами України.

Усі реквізити протоколу про адміністративне правопорушення **заповнюються чорнилом чорного або синього кольору, розбірливим почерком, державною мовою.** Не допускаються закреслення чи виправлення відомостей, що заносяться до протоколу про адміністративне правопорушення, **а також унесення додаткових записів після того, як протокол про адміністративне правопорушення підписано особою, стосовно якої його складено.**

Протокол підписується особою, яка його склала, і особою, яка притягається до адміністративної відповідальності; при наявності свідків протокол може бути підписано також і цими особами. У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, від підписання протоколу, в ньому робиться запис

про це (в графі «підпис особи, яка притягається до адміністративної відповідальності» зазначаємо – **Від підпису Іванов І.І. відмовився**).

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви свого відмовлення від його підписання. В разі відмови надавати пояснення в графі протоколу «Пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, по суті порушення» зазначаємо – **Пояснення надавати Іванов І.І. відмовився**.

До протоколу про адміністративне правопорушення долучаються інші матеріали про адміністративне правопорушення (**пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, свідків, висновок експерта, рапорти посадових осіб, фото-, відео-, а також інші документи та матеріали, що містять інформацію про правопорушення**).

У разі якщо правопорушення вчинено кількома особами, протокол про адміністративне правопорушення складається стосовно кожної особи окремо.

Примітка:

Протоколи про адміністративні правопорушення, оформлені поліцейськими за статтею 44-3 КУпАП разом з матеріалами справи, негайно передаються до підрозділів адміністративної практики (або особам, які виконують такі обов'язки) для подальшої їх реєстрації, опрацювання.

Реєстрація таких протоколів в інформаційно-телекомунікаційній системі «Інформаційний портал Національної поліції України» працівниками підрозділів адміністративної практики (або особами, які виконують такі обов'язки) здійснюється негайно та надсилаються до суду.

Другою стадією адміністративного провадження є його розгляд та прийняття рішення. Незважаючи на те що матеріали адміністративного провадження за ст. 44-3 КУпАП розглядає суд,

результативність такого розгляду залежить від забезпечення поліцейським належної доказової бази у справі. У відповідності до статті 251 «Докази» КУпАП, доказами у справі про адміністративне правопорушення виступають будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність певної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. У матеріалах адміністративного провадження за ст. 44-3 КУпАП ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненням особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, поясненням свідків, речовими доказами, протоколом про вилучення речей і документів, показаннями технічних приладів (дозиметрів) та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі, або в режимі фотозйомки (відеозапису), які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху та паркування транспортних засобів, а також іншими документами

Приклади заповнення фабул протоколів про адміністративні правопорушення відповідальність за які передбачена статтею 44-3 КУпАП:

17.05.2020 о 12год 00хв. На території ТРЦ караван за адресою вул.. Нижнеднепровская 17 місто Дніпро громадянин Иванов И.И. проводив масовий розважальний захід асаме розіграш квитків на концерт музичного гурту у якому прийняло участь понад 10 осіб, чим порушив вимоги підпункту 5 п.3 Постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392.

10.05.2020 о 12.00 за адресою вул. Володимирівська 60 в м. Дніпро на зупинці громадського транспорту громадянин Иванов И.И. перебував в громадському місті без вдягнених засобів індивідуального захисту, зокрема респіратору або захисної маски у тому числі виготовлених самостійно, чим порушив вимоги

підпункту 1 пункту 3 Постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392.

27.04.2020 о 12 год 00 хв. за адресою вул. Володимирська, 60 у м. Києві, Іванов Іван Іванович будучи особою, що здобуває освіту в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, відвідав даний заклад освіти, чим порушив вимоги підпункту 4 пункту 3 Постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392.

7.05.2020 близько 18 год 00 хв. у м. Києві по вул. Шевченка, 53 Іванова Анна Іванівна, будучи посадовою особою закладу громадського харчування – кафе «Pizza House» не припинила роботу закладу та здійснювала прийом відвідувачів, чим порушила вимоги підпункту 6 пункту 3 Постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392.

27.05.2020 о 14 год 00 хв. у м. Києві по проспекту Бажана, 14, Іванов Іван Іванович здійснював перевезення пасажирів міжміським сполученням Київ – Бориспіль, транспортним засобом БОГДАН, реєстраційний номер АА1111АА, чим порушив вимоги підпункту 7 пункту 3 Постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392.

27.04.2020 о 12 год 00 хв. за адресою вул. Володимирська, 60 у м. Києві, Іванов Іван Іванович будучи особою, що поміщена на карантин, покинув межі лікувального закладу «Київська міська клінічна лікарня», чим порушив вимоги головного лікаря вказаного лікувального закладу Петрова Івана Дмитровича.

27.04.2020 о 14 год 45 хв. за адресою: вул. Білоруська, 15 кв. 15 у м. Києві, Іванов Іван Іванович будучи особою, що підписала інформовану згоду на карантин (самоізоляцію), покинув межі карантину (самоізоляції), які були вказані у згоді, чим порушив вимоги постанови головного державного санітарного лікаря України МОЗ від 21 березня 2020 р. № 2 та статті 20 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Примітка:

Приймаючи рішення, суд вказує, що сам факт знаходження власника магазину (продавця, реалізатора тощо) на території торгового закладу, так само як і відкриті двері магазину не можуть свідчити про здійснення прийому відвідувачів з метою торгівлі та слугувати переконливим та достатнім доказом порушення правил карантину.

Часто протоколи складались щодо осіб, які не є суб`єктом господарювання, даних про те, що такі особи є найманими працівниками матеріали справи також не містили. Крім того, до протоколу часто не додається жодного документу, який би підтверджував, хто саме здійснює підприємницьку діяльність за вказаною адресою.

ДОДАТОК

QR посилання на нормативно-правові акти

Конституція України
Закон України від 02.07.2015 №580-VIII «Про Національну поліцію»
Кодекс України про адміністративні правопорушення
Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»
Постанова КМУ від 20 травня 2020 р. № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів»
Наказ МВС від 06.11.2015 № 1376 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції»
Правила етичної поведінки поліцейських, затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 № 1179

Для нотаток
